

6. TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ (9-12. SINIFLAR) KAZANIMLARI

Türk Dili ve Edebiyatı dersindeki kazanımlar; “Türk Dili ve Edebiyatına Giriş”, “Okuma”, “Yazma” ve “Sözlü İletişim” başlıkları altında yapılandırılmıştır.

6.1. TÜRK DİLİ VE EDEBİYATINA GİRİŞ KAZANIMLARI

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATINA GİRİŞ*		
No.	Kazanım	Açıklama
1	Dil ve kültür arasındaki ilişkiyi değerlendirir.	Dil ve kültür kavramları açıklanır, kültürün oluşumu ve taşınmasında dilin; dilin gelişim ve değişiminde de kültürün etkisi vurgulanır.
2	Türkçenin dünya dilleri arasındaki yerini belirler ve ayırt edici özelliklerini değerlendirir.	Dillerin sınıflandırılmasında esas alınan ölçütler, kökenleri bakımından dil aileleri ve yapıları bakımından diller üzerinde durulur. Türkçenin kullanıldığı coğrafi bölgeler hakkında kısaca bilgi verilir. Türkçenin ses özellikleri ve uyumları açıklanır.
3	Türkçenin tarihî gelişimini dönemlere ayırır.	Türkçenin tarihî dönemlere ayrılmasında hangi ölçütlerin (alfabe, ses değişimi, toplumsal değişimler vb.) kullanıldığı vurgulanarak tarihî dönemlerin özelliklerine ana hatlarıyla değinilir.
4	Dildeki coğrafi, siyasi ve kültürel özelliklerden kaynaklanan farklılıkları belirler.	Ağız, şive, lehçe, argo ve jargon terimleri üzerinde durulur. Bir ülkedeki ağızlardan birinin çeşitli sebeplerden ortak kültür dili durumuna geldiği, ortak kültür dilinin ülkenin standart dili olduğu vurgulanır.
5	Bilim ve sanatı doğası, amaç ve yöntemleri bakımından karşılaştırır.	
6	Edebiyatın güzel sanatlar içerisindeki yerini değerlendirir.	Edebiyat kavramı açıklanır. Edebiyatın mimari, heykel, resim, müzik, sinema, tiyatro vb. sanat dallarıyla ilişkisi, benzer ve farklı yönleri açıklanır.

7	Edebiyatın, bilim dallarıyla ilişkisini belirler.	Edebiyatın bilim dallarından, bilim dallarının edebiyattan nasıl yararlandığı ve aralarındaki etkileşimin niteliği üzerinde durulur.
8	Metni, edebî eser yapan özellikleri belirler.	Edebî metinlerin oluşmasında; dil kullanımı, estetik olma, kurgusalılık gibi unsurlar vurgulanır.
9	Türk edebiyatını dönemlere ayırır.	Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında din, dil, siyaset ve kültür gibi unsurların etkileri vurgulanır. Türk edebiyatının dönemlerinin genel özellikleri değerlendirilir.

- * Bu kazanımlara yönelik çalışmalar, 9. sınıftaki “Türk Dili ve Edebiyatına Giriş” ünitesinde gerçekleştirilecektir.

6.2. OKUMA KAZANIMLARI

1. METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME		
No.	Kazanım	Açıklama
1	Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını belirler.	Öğrencilerin bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını metnin bağlamından hareketle tahmin etmesi veya kaynaklardan yararlanarak öğrenmesi sağlanır.
2	Metnin tema ve konusunu belirler.	Tema, bir metindeki temel duygu veya kavramdır. (Örnek: aile, sevgi). Konu; metinde duygu veya kavramların herhangi bir somut duruma bağlı olarak ele alındığı ana problemidir. (Örnek: Türkiye’de aile bağları)
3	Metnin ana düşüncesini ve yardımcı düşüncelerini belirler.	
4	Metindeki açık ve örtük iletileri belirler.	
5	Metnin tür özelliklerini belirler.	
6	Metin türlerinin ortaya çıkması ve çeşitlenmesinde etkili olan unsurları belirler.	Türlerin oluşumunda sözlü ve yazılı kültürün, toplumsal değişimlerin etkisi üzerinde durulur.
7	Metnin türünün edebiyat tarihi içindeki gelişimini kavrar.	
8	Edebî türlerin Türk ve dünya edebiyatındaki önemli eserlerini tanır.	
9	Metindeki anlatım biçimlerinin işlevlerini belirler.	Metinde anlatım biçimlerinden (öyküleyici, betimleyici, açıklayıcı, tartışmacı) hangisinin veya hangilerinin kullanıldığı ve işlevleri belirlenir.
10	Metnin anlam özelliklerini etkileyen kültürel ve mitolojik unsurları belirler.	
11	Metnin dil bilgisi özelliklerini belirler.	Metindeki dil bilgisi özelliklerinin (şekil bilgisi, kelimedeki anlam, kelime türleri, cümle türleri, cümlenin ögeleri), anlamın oluşumuna katkısı değerlendirilir.
12	Metnin üslup özelliklerini belirler.	Metinde yazara özgü dil ve anlatım özellikleri belirlenir.

13	Şiirde ahengi sağlayan unsurları belirler ve bunların şiire katkısını değerlendirir.	Şiirde ahenk unsurları (ölçü, kafiye, redif, asonans, aliterasyon, nakarat, kelime ve kelime grubu tekrarı, ses akışı vb.) belirlenir ve bu unsurların şiirin içeriğiyle ilişkisi değerlendirilir.
14	Şiirin nazım biçimini ve nazım türünü belirler.	Şiirin nazım biçimi belirlenirken nazım birimi, kafiye düzeni, ölçü vb. şekline ait özelliklerin; nazım türü belirlenirken içeriğin (konu, tema vb.) esas alındığı vurgulanır.
15	Şiirin şekil özelliklerinin içerikle ilişkisini belirler.	Bazı şiirlerde nazım birimi, ölçü ve kafiye seçimi, kelimelerin düzenlenişi, dizelerin uzunluğu-kısalığı vb. aracılığıyla içeriğin görsel olarak şiirin şekline yansıtıldığı belirtilir.
16	Şiirdeki mazmun, imge ve edebî sanatların işlevlerini belirler.	
17	Şiirde söyleyici ile hitap edilen kişi/varlık arasındaki ilişkiyi belirler.	Söyleyicinin şiirde konuşan; şairin sesini ve söyleyişini emanet ettiği kişi/varlık olduğu açıklanır; söyleyici ile şiirin hitap ettiği kişi/varlık arasındaki ilişki değerlendirilir.
18	Öyküleyici metinlerde olay örgüsünü belirler.	Öyküleyici metinlerde olayların birbirleriyle ilişkisi ve sıralanışı ortaya konulur.
19	Öyküleyici metinlerde şahıs kadrosunun özelliklerini belirler.	Öyküleyici metinlerde şahısların rol dağılımları, olay akışını etkileyen fiziksel ve psikolojik özellikleri, toplumsal statüleri; tip veya karakter özelliği gösterip göstermedikleri vb. belirlenir.
20	Öyküleyici metinlerde zaman ve mekânın özelliklerini belirler.	Öyküleyici metinlerde kahramanların ruh hâli ile zaman ve mekân arasındaki ilişki, olayların gelişiminde zaman ve mekânın işlevi vb. belirlenir.
21	Öyküleyici metinlerde çatışmaları belirler.	Öyküleyici metinlerde olay akışını yönlendiren temel çatışma ve ona bağlı diğer çatışmalar (fiziksel, psikolojik, toplumsal, kültürel, kavramsal vb.) belirlenir.

22	Öyküleyici metinlerde anlatıcı ve bakış açısının işlevini belirler.	Öyküleyici metinlerde anlatıcının özellikleri ile hâkim, kahraman-anlatıcı ve gözlemci bakış açılarından hangisinin kullanıldığı belirlenir. Seçilen bakış açısının anlatımı nasıl etkilediğine dikkat çekilir. Bir metinde birden fazla anlatıcı ve bakış açısı bulunabileceği, anlatıcının değişmesine göre bakış açısının da değişebileceği vurgulanır.
23	Öyküleyici metinlerdeki anlatım teknikleri ve öğelerinin işlevlerini belirler.	Öyküleyici metinlerde yararlanılan anlatma, gösterme, özetleme, geriye dönüş, diyalog, iç konuşma, iç çözümleme, bilinç akışı gibi anlatım teknikleri ile pastiş, parodi, ironi gibi öğeler üzerinde durulur. Bu teknikler ve öğeler, ilgili ünitelerdeki dağılım dikkate alınarak verilir.
24	Haber metinlerindeki bilgi ve yorumları ayırt eder.	
25	Haber ve reklam metinlerinde yazılı ve görsel unsurların kullanımını değerlendirir.	Haber ve reklam metinlerinde yazılı ve görsel unsurların hangi bağlamda ve nasıl bir düzenlemeyle sunulduğu değerlendirilir.
26	Reklam metinlerinde kullanılan ikna ve yönlendirme tekniklerini değerlendirir.	Reklam metinlerinde kullanılan ikna tekniklerinin (ihtiyaç algısı yaratma, olumlu çağrışım oluşturma, sevilen kişilerle ilişki kurma vb.) belirlenmesi ve değerlendirilmesi sağlanır.
27	Haber ve reklam metinlerinin farklı hedef kitleler üzerindeki etkilerini değerlendirir.	Haber ve reklam metinlerinin yaş, cinsiyet, etnik köken, sosyo-ekonomik düzey, öğrenim düzeyi, dünya görüşü vb. bakımından farklı özelliklere sahip kitleler üzerinde farklı etkilere sahip olabileceği üzerinde durulur.

2.ELEŞTİRELOKUMA

No.	Kazanım	Açıklama
1	Metnin gelenek içindeki yerini değerlendirir.	Metnin gelenek içindeki yeri; tür, biçim, içerik, dil ve üslup özellikleri bakımından kendisinden önce yazılan eserlerle karşılaştırılarak değerlendirilir.
2	Edebiyat ve fikir akımları ile edebî toplulukların sanat anlayışlarının metne etkilerini değerlendirir.	
3	Metnin, yazıldığı dönemle ilişkisini ve sonraki dönemlere etkisini değerlendirir.	Yazıldığı dönemin edebî, siyasi, toplumsal ve kültürel şartlarının esere etkileri değerlendirilir. Metnin; yazıldığı dönem veya sonraki dönemlerde -varsa- edebî, siyasi, sosyal ve kültürel etkileri değerlendirilir.
4	Metnin kurmaca dünyası ile eserde anlatılan dönemin gerçekliği arasındaki ilişkiyi karşılaştırır.	Kurmaca metinlerde anlatılan olayların belli bir tarihsel dönemde yaşanmış olaylarla benzerlik gösterebileceği ancak kurmaca gerçeklik ile tarihsel gerçekliğin farklı olduğu ve bu nedenle kurmaca metinlerin, gerçekliği olduğu gibi yansıtmadığı vurgulanır.
5	Metinle yazar/şair arasındaki ilişkiyi değerlendirir.	Metinle yazarın/şairin hayatı, edebî kişiliği, siyasi ve sosyal konulardaki görüşleri arasındaki ilişki -varsa- değerlendirilir.
6	Metinde yazarın anlatım tutumunu değerlendirir.	Yazarın okuyucuyu etkilemek için metindeki düşünce ve kişilere yönelik öğretici, betimleyici, mizahi, eleştirel vb. bir anlatım tutumunu tercih edebileceği vurgulanır.
7	Metnin tutarlılığını sorgular.	Metindeki olaylar, bilgiler, düşünceler arasındaki tutarlılık ve konu akışındaki uyum değerlendirilir.
8	Metni başka metinlerle karşılaştırır.	Öğrencilerin okudukları metni aynı veya farklı türdeki başka metinlerle tür, biçim, üslup, anlatım teknikleri, içerik vb. açısından karşılaştırmaları sağlanır. Metinde, başka metinlerin etkileri değerlendirilir.

9	Metinle ilgili eleştirileri değerlendirir.	Öğrencilerin incelenen metinle ilgili başkası tarafından yapılan eleştirileri kendi yorumlarıyla karşılaştırmaları sağlanır.
10	Metni, kendi hayatı veya çevresindeki olay ve durumlarla karşılaştırır.	
11	Metindeki değerleri, içinde yaşadığı toplumun değerleriyle karşılaştırır.	Metindeki toplumsal ve kültürel değerlerle içinde yaşanan toplumun değerleri karşılaştırılır.
12	Öyküleyici metinlerde öne çıkan yapı unsurlarının kurgudaki işlevini değerlendirir.	Öyküleyici metinlerde öne çıkan yapı unsurlarını oluşturan olay, şahıs, yer veya zamana ait özelliklerin metnin kurgusuna nasıl yerleştirildiği ve bu kurgulamanın niçin yapıldığı değerlendirilir. Örneğin bir metinde mekân, metnin kurgusunda diğer unsurlara göre daha etkin bir rol oynayabilir. Yazar bir mekânda gerilimi sürekli canlı tutarken bir başka mekânda olayların daha sakin biçimde gelişmesini tercih edebilir.
13	Okuduğu haber metnindeki bilgilerin güvenilirliğini değerlendirir.	Haber metnindeki bilgilerin dayandığı kaynakların güvenilirliği, başka kaynaklardaki bilgilerle örtüşüp örtüşmediği değerlendirilir.

6.3. YAZMA KAZANIMLARI

YAZMA		
No.	Kazanım	Açıklama
1	Yazacağı metnin konusunu, amacını, hedef kitlesini ve türünü belirler.	
2	Yazısında kullanacağı olay, düşünce ve bilgileri belirler.	Yazma konusuyla ilgili olay, düşünce ve bilgileri ortaya çıkarmak için beyin fırtınası, kavram ağı oluşturma, tartışma gibi yollara başvurulabileceği açıklanır.
3	Yazma konusuyla ilgili araştırmalar yapar.	Yazma konusuyla ilgili bilgi eksiklerini gidermek için araştırma yapılabilmesi vurgulanır. Konuyla ilgili kaynaklara ulaşma, özetleme, not alma teknikleri üzerinde durulur. İnternet'te araştırma yaparken konuyla doğru- dan ilgili ve önemli metinleri diğerlerinden ayırmak için kullanılacak sınırlama teknikleri üzerinde durulur.
4	Yazısının konusunu sınırlandırır.	Bir yazıya hazırlık yapıldıktan sonra konunun sınırlandırılmasının yazmayı kolaylaştıracağı vurgulanır.
5	Yazısının ana düşüncesini belirler.	Bir yazının ana düşünce etrafında geliştirilmesi gerektiği vurgulanır.
6	Yazısında kullanacağı yardımcı düşünceleri belirler.	Bir yazıda ana düşünceye bağlı olarak geliştirilen yardımcı düşüncelerin belirlenmesi gerektiği vurgulanır.
7	Yazılarında düşüncüyü geliştirme yollarından yararlanır.	
8	Metin türlerinin özelliklerini dikkate alarak yazar.	Yazının, metin türünün temel özelliklerini taşıması gerektiği vurgulanır. Metin türüne bağlı yapı unsurları değerlendirilir.
9	Yazacağı metni planlar.	Bir yazıyı planlarken yazıda yer alacak yardımcı düşünceler ve bu düşünceleri destekleyen ayrıntıların sınıflandırılması ve sıraya konulması gerektiği açıklanır.

10	Yazma planından hareketle taslak metin oluşturur.	Taslak metnin daha önce belirlenen ana düşünce, yardımcı düşünce ve düşünceyi geliştirme yolları doğrultusunda oluşturulacağı vurgulanır.
11	Duygu ve düşüncelerini farklı cümle yapılarını kullanarak yazar.	Bir yazıda basit, birleşik, sıralı, bağlı, eksiltili, devrik, kurallı cümle; isim cümlesi, fiil cümlesi şeklinde farklı cümle yapılarının kullanılabilmesi ve bu kullanımların metne katkısı vurgulanır.
12	Duygu ve düşüncelerini açık ve etkili biçimde ifade eden paragraflar yazar.	Paragrafın, metnin temel birimlerinden biri olduğu, konunun bir boyutunu ele alıp geliştirdiği ve kendi içinde bütünlük taşıdığı vurgulanır.
13	Yazılarını cümle ve paragraflar arasındaki ilişkileri dikkate alarak yazar.	Bir metinde cümle ve paragraflar arasındaki ilişkilerin önemi vurgulanır. Bu ilişkilerin tamamlamalar, zamirler, bağlaçlar, edatlar, eksilti anlatım gibi dil yapılarıyla ve konu sürekliliğinin sağlanmasıyla oluşturulduğu belirtilir.
14	Metin türüne uygun anlatım tür ve tekniklerini kullanır.	Metin türüne göre açıklayıcı, tartışmacı, betimleyici, öyküleyici anlatım türlerinin; betimleme, diyalog, monolog vb. anlatım tekniklerinin kullanılabileceği vurgulanır.
15	Yazılarında farklı kaynaklardan etik kuralları çerçevesinde yararlanır.	Yazıda yararlanılan kaynakların metin içinde ve metin sonunda nasıl gösterileceği açıklanır. Not: Bu kazanıma yönelik etkinlikler, sadece 9. sınıftaki “Araştırmaya Dayalı Metin Yazma” çalışmalarında gerçekleştirilir.
16	Taslak metni geliştirir.	Taslak metin; bilgi, duygu, düşünce ve olayların açık, anlaşılır ve ikna edici biçimde sunulup sunulmadığı ve bölümler arasındaki ilişkiler kontrol edilerek geliştirilir. Öğrencilerin kaynaklardan aktardığı görüşler ile kendi görüşlerinin ayrılmasını sağlayacak biçimde yazmasının ve yazılarında özgün bir üslup oluşturmalarının önemi vurgulanır.

17	İyi bir anlatımda bulunması gereken özellikleri dikkate alarak yazar.	İyi bir anlatımın açıklık, akıcılık, yalınlık, doğruluk gibi özellikler taşıması gerektiği açıklanır.
18	Metni içerik açısından düzeltir.	Metin içerik açısından gözden geçirilirken tutarlılık, cümle ve paragraflar arası ilişki, başlık, kelime tercihleri, anlatım bozuklukları vb. açısından değerlendirilmesi gerektiği vurgulanır.
19	Metni biçim özellikleri açısından düzeltir.	Metin biçim özellikleri açısından gözden geçirilirken yazım, noktalama, sayfa düzeni, okunaklılık vb. açısından değerlendirilmesi gerektiği vurgulanır.
20	Yazdığı metni başkalarıyla paylaşır.	Öğrencilerin yazdığı metinleri yüksek sesle okuma; panoda sergileme; elektronik ortamlarda, kitap, dergi ve gazetelerde yayımlama; yarışmalara katılma gibi yollarla paylaşabilecekleri belirtilir.
21	Ürettiği ve paylaştığı metinlerin sorumluluğunu üstlenir.	Üretilen ve paylaşılan metinlerin hukuki ve ahlaki sorumluluğunun bilincinde hareket edilmesi gerektiği vurgulanır.

6.4. SÖZLÜ İLETİŞİM KAZANIMLARI

1. KONUŞMA		
No.	Kazanım	Açıklama
1	İletişim sürecini oluşturan öğeleri ve iletişimde dilin işlevini belirler.	İletişimin tanımı ve öğeleri (gönderici, alıcı, ileti, kanal, geri bildirim, kod, bağlam vb.) ve dilin işlevleri (göndergesel, heyecana bağlı, alıcıyı harekete geçirme, şiirsel, kanalı kontrol ve dil ötesi işlevler) örneklerle açıklanır.
2	Konuşmanın konusunu, amacını, hedef kitle-sini ve türünü belirler.	
3	Konuyla ilgili gözlem, inceleme veya araştırma yapar.	
4	Konuşma metnini planlar.	
5	Konuşma planına uygun olarak konuşma kartları hazırlar.	
6	Konuşmasında yararlanacağı görsel ve işitsel araçları hazırlar.	
7	Konuşmasına uygun sunu hazırlar.	Yazılı, görsel ve işitsel unsurların sunuda doğru ve işlevsel olarak kullanımının önemi ve nasıl gerçekleştirileceği açıklanır.
8	Konuşma provası yapar.	Konuşma öncesinde konuşma yapılacak yerin, kullanılacak araçların, konuşma içeriği ve süresinin kontrol edilmesinin önemi vurgulanır.
9	Boğumlama, vurgulama, tonlama ve duraklamaya dikkat ederek konuşur.	Konuşmacının sesleri ve heceleri birbirine karıştırmadan, yutmadan, tam ve doğru çıkarması; kelime ve cümle vurgusuna dikkat etmesi; ses tonunu amacına, ortama, içeriğe ve hedef kitleye uygun olarak ayarlaması gerektiği vurgulanır. Konuşurken nefes almak için sözün anlamına uygun duraklamalar yapılmasının önemi belirtilir.

10	Konuşurken gereksiz ses ve kelimeler kullanmaktan kaçınır.	Konuşma sırasında “hım, eee, ııı” gibi sesleri veya “işte, hani, yani, şey, mesela, atıyorum” vb. kelimeleri gereksiz yere ve dinleyiciyi rahatsız edecek düzeyde kullanmaktan kaçınılması gerektiği vurgulanır.
11	Konuşmasında beden dilini doğru ve etkili biçimde kullanır.	Konuşmacının içeriğe ve hitap ettiği kitleye uygun jest ve mimikler kullanmasının, dinleyici ile göz teması kurmasının, heyecanını kontrol etmesinin, dış görünümünü ve kıyafetini konuşma yapacağı ortama göre ayarlamasının önemi vurgulanır.
12	Konuşmasına etkili bir başlangıç yapar.	Konuşmaya etkili bir başlangıç yapmak için içeriğe uygun soru sorma, şiir okuma; bir fıkrâ, hikâye, anı anlatma gibi tekniklere başvurulabileceği vurgulanır.
13	Konuşmasının içeriğini zenginleştirir.	Bir konuşmanın deyim, atasözü, vecize, terim, alıntı, kısa hikâye, anı, şiir, fıkra, söz sanatları, istatistiklerden yararlanma vb. unsurlarla zenginleştirilebileceği vurgulanır.
14	Konuşmasında önemli noktaları vurgulayan ve konuşmayı takip etmeyi kolaylaştıran ifadeler kullanır.	Konuşmacının önemli noktaları vurgulamak ve dinleyicilerin ilgisini canlı tutmak için çeşitli geçiş ifadelerini (bundandolayı, özellikle, kısacası vb.) kullanabileceğine dikkat çekilir.
15	Konuşmasını etkili bir biçimde sonlandırır.	Konuşmanın genel iletisinin konuşmanın sonunda da vurgulanmasının önemi açıklanır.
16	Konuşmasında süreyi verimli kullanır.	
17	Konuşmasında teknolojik araçları etkili biçimde kullanır.	

2. DİNLEME		
No.	Kazanım	Açıklama
1	Dinleme amacını belirler.	
2	Amacına uygun dinleme tekniklerini kullanır.	Not alarak dinleme, empati kurarak dinleme, seçici dinleme, eleştirel dinleme vb. tekniklerin kullanılabileceği vurgulanır.
3	Dinlediği konuşmanın konusunu ve ana düşüncesini tespit eder.	
4	Dinlediği konuşmada konu akışını takip eder.	Dinlediği konuşmadaki temel kavramları ve ayrıntıları belirler.
5	Dinlediklerini özetler.	
6	Dinlediği konuşmadaki açık ve örtük iletileri belirler.	
7	Dinlediklerini ön bilgileriyle karşılaştırır.	
8	Dinlediği konuşmanın tutarlılığını sorgular.	Konuşma; konu akışındaki uyum; olaylar, bilgiler ve düşünceler arasındaki tutarlılık açısından değerlendirilir.
9	Dinlediği konuşmada öne sürülen düşüncelerin dayanaklarının geçerliliğini sorgular.	

7. TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ (9-12. SINIFLAR) ÜNİTELERİ

Türk Dili ve Edebiyatı derslerinde okuma, yazma, sözlü iletişim ve dil bilgisi çalışmaları aşağıdaki açıklamalara ve ünite tablolarına göre yürütülür.

Okuma Çalışmaları

Öğretim sürecinde önce türün özelliklerini, daha sonra türün gelişimini yansıtan metinler işlenir.

Türün Özelliklerini Yansıtan Metinler

- Genel tür bilgisinin öğretimi için kullanılacak metinler, Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatından ve türün karakteristik özelliklerini yansıtan metinlerden seçilir.
- Tür özellikleriyle ilgili bilgilerin öğretimi ve metin üzerindeki çalışmalar kazanımlar dikkate alınarak verilir.

Türün Gelişimini Yansıtan Metinler

- Türk ve dünya edebiyatından türün değişim ve gelişimini temsil edebilecek metinler seçilir.
- Üst sınıflarda, önceki sınıflarda öğretilen tür bilgileri metinler üzerinden hatırlatma düzeyinde tekrar edilir, varsa yeni bilgiler metinlerle ilişki kurularak öğretilir.
- Metinler, kazanımlar dikkate alınarak değerlendirilir.

Kitap Okuma ve Değerlendirme

- Öğrencilere okuma alışkanlığını kazandırmak amacıyla her dönemde bir kitap okutulur ve sınıfta kitap değerlendirme çalışmaları yapılır.

Dil Bilgisi Öğretimi

- Bazı ünitelerde okuma çalışmalarında 9 ve 10. sınıflarda konu temelli olarak, 11 ve 12. sınıflarda konulardan bağımsız olarak incelenen metnin yapısı ve anlamından hareketle dil özellikleri değerlendirilir.

Yazma Çalışmaları

- Türün yapısı ve özellikleri açıklandıktan sonra ünitelerde belirtilen yazma çalışmaları yapılır

Sözlü İletişim Çalışmaları

- Yapılacak çalışmalardan önce gerekli açıklamalar yapılır, teknik bilgiler verilir. Daha sonra ünitelerde belirtilen aşamalar doğrultusunda sözlü iletişim çalışmaları gerçekleştirilir.

Ünitelerde kullanılan semboller ve anlamları aşağıdaki gibidir:

Ünitelerde kullanılacak metinler / Dil bilgisi konuları

Yazma uygulamaları

Sözlü iletişim uygulamaları

Kitap okuma ve değerlendirme çalışmaları

7.1. DOKUZUNCU SINIF ÜNİTELERİ
DOKUZUNCU SINIF BİRİNCİ DÖNEM ÜNİTELERİ

9. SINIF / 1. DÖNEM

ÜNİTE NO.	HAFTA SAYISI	OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
1	6	<p>Türk Dili ve Edebiyatına Giriş</p> <ul style="list-style-type: none"> Dil ve kültür arasındaki ilişkiyi yansıtan bir metin Türkçenin tarihî gelişimiyle ilgili bir metin Bilim ve sanatı doğası, amaç ve yöntemleri bakımından karşılaştırmaya yönelik metinler Edebiyatın güzel sanatlar içerisindeki yeriyle ilgili bir metin Edebiyatın bilim dallarıyla ilişkisini yansıtan bir metin Metni edebî yapan özelliklerle ilgili bir metin Edebî türlerin ortaya çıkıp çeşitlenmesinde etkili olan unsurlarla ilgili bir metin Türk edebiyatının dönemleriyle ilgili bir metin <p>* Bu üniteye ele alınacak metinler bilgi içerikli kısa metinler olmalıdır. Yukarıdaki konuların birkaçını içeren bir metin de kullanılabilir.</p> <p>* Dil ve kültür arasındaki ilişki değerlendirilirken millî kimliğin oluşmasında dilin işlevine değinilir.</p> <p>* Türkçenin tarihî gelişimi içerisinde Türkçenin kökeni, yapısı, dünya dilleri arasındaki yeri, kullanılan alfabeler ve ağız, şive, lehçe, argo ve jargon kavramları üzerinde durulur.</p>	<p>Yazma Süreci</p> <p> Yazmanın çeşitli aşamalarla gerçekleşen bir sürece dayandığı vurgulanarak aşağıdaki aşamalar doğrultusunda her öğrencinin bir metin yazması sağlanır.</p> <ul style="list-style-type: none"> Hazırlık<ul style="list-style-type: none"> Yazılacak metnin konusunu, amacını, hedef kitlesini ve türünü belirleme Metinde kullanılacak düşünce, bilgi ve olayları belirleme Planlama<ul style="list-style-type: none"> Metnin ana düşüncesini/iletişimini belirleme Ana düşünceyle/iletişimle bağlantılı yardımcı düşünceleri belirleme ve sıralama Yardımcı düşünceleri destekleyen düşünceyi geliştirme yollarını belirleme Taslak metin oluşturma<ul style="list-style-type: none"> Yazı planına uygun biçimde metni yazma Düzeltilme ve geliştirme<ul style="list-style-type: none"> Taslak metni açıklık, akıcılık, yalınlık, duruluk; paragraflar arası ilişki ve tutarlılık; yazım, noktalama, sayfa düzeni vb. açısından gözden geçirme ve düzeltme Yazılan metni paylaşma	<p>İletişim</p> <p> İletişimin genel özellikleri ile dille sağlanan iletişimin özellikleri aşağıdaki konular çerçevesinde uygulamalı olarak kavratılır:</p> <ul style="list-style-type: none"> İletişimin tanımı ve öğeleri (gönderici, alıcı, ileti, kanal, geri bildirim, kod, bağlam vb.) Dilin işlevleri (göndergesel, heyecana bağlı, alıcıyı harekete geçirme, şiirsel, kanalı kontrol ve dil ötesi işlevler)

9. SINIF / 1. DÖNEM

	<p>* Türk edebiyatının dönemleri ana hatlarıyla belirtilirken dönemlere ayrılmasındaki temel nedenler üzerinde durulur.</p> <p>* Metinler üzerinde Türk Dili ve Edebiyatına Giriş kazanımlarını gerçekleştirmeye yönelik çalışmalar yapılır.</p> <p>Dil Bilgisi: Ses Bilgisi</p> <ul style="list-style-type: none"> Türkçenin ses özellikleri Ünlü uyumları Ses olayları	<p>* Hazırlık aşamasında metinde kullanılacak düşünce, bilgi ve olayların belirlenmesi için beyin fırtınası, kavram ağı oluşturma, araştırma yapma, tartışma, gözlem, görsellerden yararlanma vb. yolların kullanılabileceği vurgulanır.</p> <p>* Bu çalışmada, öğrencilerden yazdığı metne yönelik hazırlığının ve planının görülmesi bakımından yukarıdaki aşamaların her birini yazılı olarak belirtmesi istenir.</p> <p>* Planlamada giriş, gelişme ve sonuç paragraflarının genel özellikleri verilir.</p> <p>* Paragraf kavramı, paragrafa başlama biçimleri ve paragrafın yapısıyla ilgili bilgiler verilir.</p> <p>* Düşünceyi geliştirme yolları açıklanır.</p> <p>* Öğrencilerden yazacakları metinlerde paragraf yapısına dikkat etmeleri ve düşünceyi geliştirme yollarını kullanmaları istenir.</p> <p>* Düzeltme aşamasında metin; öğretmen, öğrencinin kendisi veya arkadaşları tarafından değerlendirilir, değerlendirmede metinde düzeltilecek hususlar belirlenir.</p> <p>* Metinlere yönelik geri bildirimlerde her hatanın gösterilmesi yerine en çok tekrarlanan ve daha önemli görülen hususlar vurgulanır.</p> <p>* Örnek metinler öğrencilerle birlikte değerlendirilerek bir metnin niteliğini geliştirmek için yapılması gerekenler uygulamalı olarak gösterilir.</p> <p>Dil Bilgisi: Yazım Kuralları</p>	
--	--	--	--

9. SINIF / 1. DÖNEM

ÜNİTE NO.	HAFTA SAYISI	OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
2	5	<p>Hikâye</p> <p><i>Türün Özelliklerini Yansıtan Metinler</i></p> <p> Cumhuriyet döneminden bir olay hikâyesi</p> <p> Cumhuriyet döneminden bir durum hikâyesi</p> <p>* Bir tür olarak hikâye hakkında genel bilgi verilir.</p> <p>* İncelenen hikâyelerde yapı unsurları (kişiler, olay örgüsü, mekân, zaman) anlatıcı ve bakış açısı belirlenir.</p> <p>* Hikâyede; konu, tema, çatışma kavramları açıklanır.</p> <p>* Olay hikâyesi ile durum hikâyesinin farkları incelenen metinlerden hareketle gösterilir.</p> <p>* Hikâyede kullanılan öyküleyici ve betimleyici anlatım biçimleri ve diyalog, iç konuşma teknikleri örnek metinler üzerinden açıklanır.</p> <p>* Metinler üzerinde ilgili okuma kazanımlarını gerçekleştirmeye yönelik çalışmalar yapılır.</p> <p>Dil Bilgisi: Şekil Bilgisi</p> <p> Kök, ek bilgisi</p> <p> Yapısına göre kelime türleri (basit, türemiş, birleşik kelimeler)</p> <p>* Dil bilgisi konuları, okuma metinlerinden alınan bölümler üzerinde ve metin içindeki işlevlerine dikkat çekilerek işlenir.</p> <p>Kitap Okuma ve Değerlendirme</p> <p> Öğrencilere bir hikâye antolojisi veya Cumhuriyet dönemi yazarlarından birine ait bir hikâye kitabı okutulur. Kitaptan seçilen bazı hikâyeler, hikâye ile ilgili kavramlardan hareketle değerlendirilir.</p>	<p>Hikâye</p> <p> Okuma çalışmalarında verilen bilgilerden yararlanılarak aşağıda aşamaları verilen hikâye yazma çalışması yapılır:</p> <p>o Hazırlık</p> <ul style="list-style-type: none"> Konu ve temayı belirleme Kişileri ve metindeki işlevlerini belirleme <p>o Planlama</p> <ul style="list-style-type: none"> Olay örgüsünü ve çatışmaları belirleme Mekânı ve zamanı belirleme Anlatıcı ve bakış açısını belirleme <p>o Taslak metin oluşturma</p> <ul style="list-style-type: none"> Plan doğrultusunda metni yazma Anlatım biçimlerinden (öyküleyici, betimleyici) ve tekniklerinden (diyalog, iç konuşma) yararlanma <p>o Metni düzeltme ve geliştirme</p> <ul style="list-style-type: none"> Metin tutarlılığını değerlendirme Anlatım bozukluklarını düzeltme Yazım ve noktalama hatalarını düzeltme <p>o Yazılan metni paylaşma</p> <p>* Öğrencilerin yazdığı hikâyeler, yapı unsurlarının oluşturulması ve anlatım özellikleri bakımından değerlendirilir.</p> <p>Dil Bilgisi: Noktalama Kuralları</p>	<p>Söyleyiş Özelliklerine Uygun Konuşma (Diksiyon)</p> <p> Türkçede vurgu ve tonlama konusunda bilgi verilir.</p> <p> Bu konuda aşağıdaki çalışmalardan biri veya birkaçı yapılır:</p> <p>o Örnek konuşma videolarını söyleyiş özellikleri açısından değerlendirme</p> <p>o Hikâye seslendirmeleri ve radyo tiyatrosu dinleme</p> <p>o Tekerleme söyleme</p> <p>o Vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuma çalışmaları yapma</p> <p>o Aynı metni farklı duyguları yansıtacak şekilde okuma</p>

9. SINIF / 1. DÖNEM

ÜNİTE NO.	HAFTA SAYISI	OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
3	5	<p>Şiir</p> <p>Türün Özelliklerini Yansıtan Metinler</p> <ul style="list-style-type: none"> Cumhuriyet döneminden hece ölçüsüyle yazılan iki şiir Cumhuriyet döneminden aruz ölçüsüyle yazılan bir şiir Cumhuriyet döneminden serbest tarzda yazılmış iki şiir <ul style="list-style-type: none"> * Bir tür olarak şiir hakkında genel bilgi verilir. * Şiir türü ve şiirin temel kavramları; söyleyici, nazım birimi, ölçü, kafiye, redif, ses akışını sağlayan diğer ahenk unsurları, nazım biçimi, nazım türü, edebî sanatlar (teşbih, istiare, mecazımürsel, teşhis ve intak) ve imge kavramı hakkında metinlerle ilişki kurularak bilgi verilir. * Söyleyici (şiirde konuşan; şairin sesini ve söyleyişini emanet ettiği kişi/varlık) ile şiirin hitap ettiği kişiye/varlığa dikkat çekilir ve bu ilişkinin metnin anlamını nasıl etkilediği belirlenir. * Aruz ve hece ölçüsünün şiirin ahengine sağladığı katkı örneklerle vurgulanır. * Cumhuriyet döneminden hece ölçüsüyle yazılan şiirler hece ölçüsünü modern şiir anlayışıyla kullanan metinlerden seçilir. * Lirik, epik, satirik, didaktik, pastoral şiir türleri tanıtılır. İncelenen metinler bu türlerle ilişki kurularak açıklanır. * Seçilen metinler yukarıdaki bilgiler çerçevesinde değerlendirilir. * Metinler üzerinde ilgili okuma kazanımlarını gerçekleştirmeye yönelik çalışmalar yapılır. <p>Dil Bilgisi: Kelimede Anlam</p> <ul style="list-style-type: none"> Kelimelerin anlam özellikleri (temel, yan, mecaz anlam; terim anlamı) Kelimelerde anlam değişimleri (ad aktarması, anlam genişlemesi ve daralması, anlam iyileşmesi ve kötüleşmesi) <ul style="list-style-type: none"> * Kelimede anlamla ilgili konular; öncelikle okuma metinlerinden, gerektiğinde başka metinlerden alınan bölümler üzerinden işlenir. 	<p>Şiir</p> <p> Bir şiire benzeterek dize, beyit, dördlük, bent yazma veya şiiri devam ettirme gibi çalışmalar yapılır.</p>	<p>Şiir Dinletisi</p> <p> Öğrencilerin beğendikleri şiirlerden oluşan bir dinleti hazırlamaları sağlanır.</p>

ÜNİTE NO.	HAFTA SAYISI	OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
4	2	<p>Makale</p> <p>Türün Özelliklerini Yansıtan Metinler</p> <p> Fen bilimleri ve sosyal bilimler alanlarında yazılmış birer bilimsel metin örneği</p> <ul style="list-style-type: none"> * Bilimsel metinler ile edebî metinler arasındaki farklar belirtilerek bilimsel metinlerin genel özellikleri (teze dayalı olması, araştırma verileriyle desteklenmesi, yararlanılan kaynakların gösterilmesi ve anlatım dilinin nesnel olması) verilir. * Bilimsel metinlerde özetleme, alıntılama ve kaynak göstermenin nasıl yapıldığı, incelenen metinler üzerinde gösterilir. * Açıklayıcı anlatım biçimi örnek metinler üzerinden gösterilir. * Seçilen metinler yukarıdaki bilgiler çerçevesinde değerlendirilir. * Metinler üzerinde ilgili okuma kazanımlarını gerçekleştirmeye yönelik çalışmalar yapılır. 	<p>Araştırmaya Dayalı Metin Yazma</p> <p> Aşağıdaki aşamalar doğrultusunda araştırmaya dayalı bir metin yazma çalışması yapılır.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Hazırlık <ul style="list-style-type: none"> • Araştırma konusunu belirleme • Kaynak taraması yapma ve ilgili bölümleri seçme o Planlama <ul style="list-style-type: none"> • Metnin temel bölümlerini belirleme • Bilgilerin hangi bölümlerde kullanılacağını belirleme o Taslak metin oluşturma <ul style="list-style-type: none"> • Plan doğrultusunda metni yazma • Kaynaklardan yararlanma (özetleme, alıntılama) • Metin içinde ve sonunda kaynak gösterme o Metni düzeltme ve geliştirme <ul style="list-style-type: none"> • Metin tutarlılığını değerlendirme • Yazım ve noktalama hatalarını düzeltme o Yazılan metni paylaşma <ul style="list-style-type: none"> * Araştırmaya dayalı metinlerin yazımında kütüphanede ve İnternet'te kaynak taramasının nasıl yapıldığı ve sınırlandırıldığı örneklerle gösterilir. * Farklı kaynaklardaki bilgilerin bir metinde nasıl terkip edileceği örneklerle açıklanır. * Metin içinde ve sonunda bilimsel kaynak göstermeye ilişkin temel ilkeler örneklerle açıklanır. * Öğrencilerin yazdığı metinler, açıklayıcı anlatım biçiminin kullanımı, kaynaklardan yararlanma, bilgilerin düzenlenişi vb. açılardan değerlendirilir. 	<p>Sunu Hazırlama</p> <p> Bir sununun nasıl hazırlanacağı aşağıdaki hususlar açıklanarak örneklerle gösterilir.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Sunu kapak sayfası hazırlama o Sunu akışı sayfası hazırlama o Sunuda yazı kullanımı <ul style="list-style-type: none"> • Anahtar kavramları ve önemli bilgileri yansıtma • Punto, yazı karakteri, satır sayısı vb.nin uygunluğu o Sunuda görsel ve işitsel öğelerin kullanımı o Yazı, görsel ve zemin ilişkisi <ul style="list-style-type: none"> * Sunuda konuşma metninin önemli noktalarının yer alması gerektiği, sununun konuşmayı destekleyen bir araç olduğu, sunuyu konuşmacının yönlendirmesi gerektiği vurgulanır. * Öğrencilerin sonraki ünitelerde gerçekleştireceği hazırlıklı konuşma çalışmalarında bu ilkelere uymaları gerektiği belirtilir.

DOKUZUNCU SINIF İKİNCİ DÖNEM ÜNİTELERİ

9. SINIF / 2. DÖNEM

ÜNİTE NO.	HAFTA SAYISI	OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
5	5	<p>Roman</p> <p>Türün Özelliklerini Yansıtan Metinler</p> <p> Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatından iki roman</p> <ul style="list-style-type: none"> * Seçilen metinler, roman türünün karakteristik özelliklerini yansıtan eserlerden alınır. * Bir tür olarak roman hakkında genel bilgi verilir. * Romanın yapı unsurları (olay örgüsü, kişiler, mekân, zaman), tema, bakış açısı ve anlatıcı, tip ve karakter kavramları metinlerle ilişki kurularak açıklanır. * Romanda anlatıcının tutumunun olayların akışına ve metnin iletisine etkisi değerlendirilir. * Romanın hikâyeden ayrılan yönleri belirtilir, roman çeşitlerine (polisye, fantastik, tarihî vb.) girilmez. * Romanda temel çatışma ve diğer çatışmalar, olay örgüsüyle birlikte açıklanır. * Romanda anlatma, gösterme, özetleme tekniklerinin kullanımı örnekler üzerinden gösterilir. * Seçilen metinler yukarıdaki bilgiler çerçevesinde değerlendirilir. * Metinler üzerinde ilgili okuma kazanımlarını gerçekleştirilmeye yönelik çalışmalar yapılır. 	<p>Roman</p> <p> Aşağıdaki çalışmalardan biri veya birkaçı yapılır:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Öğrencilerden okudukları bir romanın yapı unsurlarından birini veya birkaçını (kişiler, mekân, zaman, olay örgüsü) değiştirerek romana kısa eklemeler yapmaları istenir. o Öğrencilerden bir romanın bir kesitini bakış açısı ve anlatıcıyı değiştirerek yazması istenir. 	<p>Hazırlıklı Konuşma</p> <p> Öğrencilerden kendilerine verilen konularda aşağıdaki aşamalarla hazırlıklı konuşma yapmaları istenir:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Hazırlık <ul style="list-style-type: none"> • Konuyu, amacı ve hedef kitleyi belirleme • Konuşma konusuyla ilgili gözlem, inceleme veya araştırma yapma o Planlama <ul style="list-style-type: none"> • Konuşmanın temel bölümlerini belirleme • Her bölümde vurgulanacak hususları belirleme • Konuşma içeriğini süreye göre düzenleme • Konuşma metnini veya notlarını hazırlama • Konuşmada kullanılacak görsel ve işitsel araçları hazırlama • Konuşma provası yapma o Sunum <ul style="list-style-type: none"> • Mekânı, hedef kitleyi, konuyu ve amacı dikkate alarak konuşma • Etkili bir başlangıç yapma • Önemli noktaları vurgulama • Konuşmayı takip etmeyi kolaylaştıran ifadeler kullanma • Konuşmada gerektiğinde özetlemelere başvurma • Konuşmayı uygun ifadelerle tamamlama • Konuşmayı planlanan sürede tamamlama

	<p>Dil Bilgisi: Kelime Türleri</p> <ul style="list-style-type: none"> İsim Sıfat Zamir <p>* İsim konusuyla birlikte isim tamlaması ve isim-fiil; sıfat konusuyla birlikte sıfat tamlaması ve sıfat-fiil konusu anlatılmalıdır.</p> <p>* Dil bilgisi konuları, okuma metinlerinden alınan bölümler üzerinde ve metin içindeki işlevlerine dikkat çekilerek işlenir.</p> <p>Kitap Okuma ve Değerlendirme</p> <p>Öğrencilere Cumhuriyet döneminde yazılmış bir roman okutulur. Okunan roman; yapı unsurları, tema, bakış açısı ve anlatıcı bakımından değerlendirilir.</p>		
--	--	--	--

ÜNİTE NO.	HAFTA SAYISI	OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
6	4	<p>Tiyatro</p> <p>Türün Özelliklerini Yansıtan Metinler</p> <p> Cumhuriyet döneminden üç tiyatro (trajedi, komedi, dram) örneği</p> <ul style="list-style-type: none"> * Tiyatro türü hakkında genel bilgi verilir. * Trajedi, komedi, dram türlerinin genel özellikleri ve bu türlerin edebi akımlarla (Klasizm ve Romantizm) ilişkisi hakkında bilgi verilir. * Tiyatro metninin biçimsel özellikleri (mekânın ve hareketlerin betimlenmesi, diyalog ve monologların yazılış biçimi, sahnelerin ayrılması, kişilerin belirtilmesi vb.) * Temel tiyatro terimleri (dekor, kostüm, suflör, replik, sahne, perde vb.) ve tiyatronun yapı unsurları (dramatik örgü, yer, zaman, çatışma) açıklanır. * Seçilen metinler yukarıdaki bilgiler çerçevesinde değerlendirilir. * Metinler üzerinde ilgili okuma kazanımlarını gerçekleştirmeye yönelik çalışmalar yapılır. 	<p>Kısa Oyun</p> <p> Öğrenciler gruplara ayrılarak her gruptan aşağıdaki aşamalarla 3-5 dakikada oynanabilecek kısa bir oyun yazmaları istenir:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Hazırlık <ul style="list-style-type: none"> • Konu ve temayı belirleme • Oyundaki kişileri ve özelliklerini belirleme o Planlama <ul style="list-style-type: none"> • Sahneyi/sahneleri belirleme • Dramatik örgüyü belirleme • Çatışmayı belirleme o Taslak metni oluşturma <ul style="list-style-type: none"> • Dekor ve kostümle ilgili ayrıntıları yazma • Hareketlere ait betimlemeleri yazma • Diyalog ve monolog oluşturma o Taslak metni geliştirme ve düzeltme <ul style="list-style-type: none"> • Metin tutarlılığını değerlendirme • Yazım ve noktalama hatalarını düzeltme o Yazılan metni paylaşma <p>* Bu uygulamada sınıfın düzeyine göre yazmayı kolaylaştırmak amacıyla öğrencilere farklı konular ve dramatik örgü örnekleri verilir.</p>	<p>Kısa Oyun Sahneleme</p> <p> Öğrenciler yazdıkları kısa oyunları aşağıdaki aşamalarla sahneler:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rol dağılımı yapma o Sınıf imkânları dâhilinde sahne ve dekoru düzenleme o Yazılan kısa oyunu sahneleme ve değerlendirme

ÜNİTE NO.	HAFTA SAYISI	OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
7	3	<p>Senaryo</p> <p>Türün Özelliklerini Yansıtan Metin</p> <p> Türk edebiyatından filmi çekilmiş bir hikâye veya romandan alınan metin, bu metinden üretilen senaryo ve filmin ilgili bölümü</p> <ul style="list-style-type: none"> * Sinema sanatı hakkında genel bilgi verilir. * Edebiyat ile sinema; amaç ve yöntem bakımından karşılaştırılır, bunların aralarındaki ilişkiye değinilir ve bu iki sanatın benzer ve farklı yönleri ortaya konulur. * Senaryo ile edebî metnin farklılıkları belirlenir. * İncelenen metin üzerinden roman ve hikâye metni ile senaryo arasındaki ilişki, senaryo ile film arasındaki ilişki değerlendirilir. 	<p>Kısa Film Senaryosu</p> <p> Öğrenciler gruplara ayrılarak her gruptan aşağıdaki aşamalarla 3-5 dakikalık kısa bir film senaryosu yazmaları istenir:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Taslak öykü (sinopsis) oluşturma o Taslak öyküyü geliştirme o Senaryo yazma <ul style="list-style-type: none"> * Taslak öykünün tema ve konu belirlendikten sonra tasarlanan film öyküsünün kısa bir özeti olduğu ve geniş zaman kipiyle yazıldığı bir örnek üzerinden açıklanır. * Taslak öykü geliştirilirken dramatik yapıda olaylar arasında bağlantıların kurulduğu, kişilerin tanıtıldığı, önemli diyalogların yazıldığı belirtilir. Ayrıca bu bölümün öyküleyici anlatımla yazıldığı bir örnek üzerinden açıklanır. * Bölüm, ayırım, sahne, çekim terimleri açıklanır. Senaryo yazma aşamasında; olayların ayrıntıları, kişileri, konuşma örgüsü, kullanılacak ses ve müzik unsurlarının belirlenmesi ve senaryoda kullanılması üzerinde durulur. * Bu uygulamada senaryo yazmayı kolaylaştırmak amacıyla öğrencilerden öyküleyici bir metni (masal, fabl, hikâye, roman vb.) veya metnin bir bölümünü senaryoya dönüştürmeleri istenebilir. 	<p>Kısa Film Hazırlama</p> <p> Yazılan senaryoyu kısa filme çekme ve sunma</p>

ÜNİTE NO.	HAFTA SAYISI	OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
8	2	<p>Masal / Fabl</p> <p>Türün Özelliklerini Yansıtan Metinler</p> <ul style="list-style-type: none"> Türk halk edebiyatından bir masal örneği Doğu edebiyatından bir masal örneği Divan edebiyatından fabl özelliği gösteren bir mesnevi örneği Batı edebiyatından bir fabl örneği <p>* Seçilen metinler üzerinden masal türünün özellikleri, kalıp ifadeler ve masal planı (döşeme-serim-düğüm-çözüm-dilek) hakkında genel bilgi verilir. Türk ve dünya edebiyatındaki önemli masallara değinilir.</p> <p>* Fabl türünün özellikleri ve fabl yapısı (serim-düğüm-çözüm-öğüt) hakkında bilgi verilir.</p> <p>* Seçilen metinler yukarıdaki bilgiler çerçevesinde değerlendirilir.</p> <p>* Metinler üzerinde ilgili okuma kazanımlarını gerçekleştirmeye yönelik çalışmalar yapılır.</p>	<p>Fabl</p> <p> Aşağıdaki aşamalar doğrultusunda bir fabl yazma çalışması yapılır:</p> <ul style="list-style-type: none"> Hazırlık <ul style="list-style-type: none"> Konu ve temayı belirleme Hayvanları ve temsil edecekleri insanî özellikleri belirleme Planlama <ul style="list-style-type: none"> Olay örgüsünü (serim, düğüm ve çözüm bölümlerini) belirleme Taslak metin oluşturma <ul style="list-style-type: none"> Plan doğrultusunda metni yazma Hayalî ve olağanüstü unsurları kullanma Öğüt bölümünü yazma Metni düzeltme ve geliştirme <ul style="list-style-type: none"> Metin tutarlılığını değerlendirme Anlatım bozukluklarını düzeltme Yazım ve noktalama hatalarını düzeltme Yazılan metni paylaşma 	<p>Etkili Dinleme</p> <ul style="list-style-type: none"> Dinleme türleri ve etkili dinlemenin ilkeleri açıklanır. Aşağıdaki çalışmalar veya benzerleri yapılır: <ul style="list-style-type: none"> Dinlediklerine yönelik soru sorma çalışmaları Dinlediklerini özetleme çalışmaları Eleştirel dinleme çalışmaları

ÜNİTE NO.	HAFTA SAYISI	OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
9	2	<p>Mektup /e-posta</p> <p>Türün Özelliklerini Yansıtan Metinler Cumhuriyet döneminden bir özel, bir edebî mektup; iki e-posta örneği</p> <p>Türün Gelişimini Yansıtan Metinler Divan edebiyatından bir mektup örneği Tanzimat Dönemi'nden bir mektup örneği</p> <p>* Mektup türü hakkında kısa bilgi verilir. * Özel mektup ve edebî mektup arasındaki benzerlik ve farklılıklar belirtilir. * Seçilen metinlerden hareketle mektup türünün dil ve anlatım özellikleri hakkında bilgi verilir. * Metinler üzerinde ilgili okuma kazanımlarını gerçekleştirmeye yönelik çalışmalar yapılır.</p>	<p>Mektup /e-posta</p> <p> Aşağıdaki aşamalar doğrultusunda mektup / e-posta yazma çalışması yapılır:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Amaç ve muhatabı belirleme o İçeriği belirleme o Hitap ifadesini yazma o Kendini tanıtm (ilk defa yazışma yapılıyorsa) o İçeriği yazma o Selam/sevgi/saygı ifadesi kullanma o Ad-soyad, tarih, imza, adres yazma o Dil, yazım ve noktalama hatalarını düzeltme o Mektubu/e-postayı gönderme 	<p>Açık Oturum</p> <p> Oluşturulacak 4-6 kişilik gruplarla aşağıdaki aşamalar uygulanarak açık oturum düzenlenir:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Konuşmacıları belirleme o Açık oturumu yönetecek başkanı belirleme o Başkanın tartışma konusunu ve konunun önemini belirtmesi o Başkanın konuşmacıları tanıtması ve konuşmacılara sırasıyla söz vermesi o Seçilen konunun başkanın soruları doğrultusunda birkaç turda tartışılması o Başkanın oturum sonunda konuyu toparlaması ve dinleyici sorularını alması <p>* Açık oturum uygulamasından önce öğrencilere açık oturumun özellikleri hakkında kısa bilgi verilir.</p>

ÜNİTE NO.	HAFTA SAYISI	OKUMA	YAZMA	SÖZLÜ İLETİŞİM
10	2	<p>Günlük / Blog</p> <p>Türün Özelliklerini Yansıtan Metinler</p> <ul style="list-style-type: none"> Cumhuriyet döneminden iki günlük örneği İki blog örneği <p>* Günlük türünün özellikleri ve anı türünden farkları açıklanır.</p> <p>* Günlük türünün edebiyatımızdaki gelişimi hakkında ayrıntıya girilmeden bilgi verilir.</p> <p>* Bloglarda (İnternet ortamında oluşturulan kişisel sayfalar) günlük tutulabileceği belirtilir. Bloglarda yazılan günlüklerin diğer insanlarla paylaşıldığı, okuyucular tarafından yorumlanabildiği vurgulanır.</p> <p>* Seçilen metinler yukarıdaki bilgiler çerçevesinde değerlendirilir.</p> <p>* Metinler üzerinde ilgili okuma kazanımlarını gerçekleştirmeye yönelik çalışmalar yapılır.</p>	<p>Günlük</p> <p> Günlük yazmada gözlem ve kişisel izlenimlerin önemi vurgulanarak öğrencilerden günlük yazması istenir.</p> <p>* Günlük yazmanın yaşanan bir günü özetlemek olmadığı vurgulanır. Günlükte, yaşanan / karşılaşılan bir olay veya durumun, kişide oluşturduğu duygu ve düşünceleri, içten bir anlatımla sunması gerektiği örneklerle açıklanır. Öğrencilerin günlük yazma çalışmasında bu hususa dikkat etmeleri istenir. Öğrencilerin yazdığı metinler değerlendirilir.</p>	<p>Panel</p> <p> Oluşturulacak 4-6 kişilik gruplarla aşağıdaki aşamalar doğrultusunda bir panel düzenlenir:</p> <ul style="list-style-type: none"> Konuşmacıları belirleme Paneli yönetecek başkanı belirleme Başkanın panel konusunu ve konunun önemini belirtmesi Başkanın konuşmacıları tanıtması ve konuşmacılara sırasıyla söz vermesi Her konuşmacının konunun farklı bir yönünü açıklaması Başkanın oturum sonunda konuyu toparlaması ve dinleyici sorularını alması <p>* Uygulanmadan önce panelin, bir konunun her konuşmacı tarafından farklı bir yönüyle ayrıntılı şekilde ele alındığı bir tartışma türü olduğu belirtilir. Konunun ele alınışı dışında, düzenlenme ve uygulanma şeklinin açık oturumla aynı olduğu vurgulanır.</p>